

ugodno prija, da se more po prirodnih zakonih krepko razvijati in nam kaj koristiti.

Za snaženje in obrezovanje drevja sicer deloma vsak letni čas ugaja, a najboljši so pozimski meseci; ravno v tem času ima tudi sadjerejec, ob enem poljedelec, za ta posel največ časa, ko drugo navadno kmetijsko delo miruje. S snaženjem drevja si pa tudi lastnik dostikrat v zadregi ob zimskem času potrebnih drv dobiva v bližini svojega stanovanja, ter mu ni potrebno v po več ur oddaljeni gozd po nje hoditi — se ve da tam, kjer je tudi sadjereja uže precéj zastopana. Ta dvojni prid naj bi si pač vsak kmet sadjerejec dobro v spomin vtisnil in ga nikdar ne izgrešil! Sadnemu drevju s tem pomaga k lepši rasti, boljšemu razvoju in bolj gotovi produktivnosti, a sam sebi pa prihrani veliko težavnega in trudopolnega dela, ter si zagotovi boljših dohodkov od sadnega vrta, drevje pa v krepki rasti in lepem razvoju obrani.

Memogredé naj še to omenim, da je sedaj najboljši čas sadnih cepičev si priskrbeti. Nabirajo naj se cepiči ob lepem suhem vremeni, od zdravega ne prestarlega drevja na vrhovih vejah; spravijo naj se potem za pomladno in poletno cepljenje v klet, kolikor moč na hladni in temni kraj; dobro se hranijo, ako se v drobni, ne presubi pesek zataknejo; tako ohrani sem jih uže celó do konca meseca avgusta v dobrem stanu. — Drug način cepiče hraniti, navaja pa zadnji list, Slovenskega Gospodarja tako-le: V kleti, kjer ni miši, naj se na tla razgrne za prst na debelo slame, na to slamo naj se razpoložé nabrani cepiči, sorta po sorti skupaj, kateri naj se pokrijejo z močno slamnato štorijo, na katero naj se nadevajo deske, katere naj se še s kamenjem obložé, da cepiči na trdo med slamo ležé. Na ta način se cepiči prav dobro do meseca julija ohraniti dajo. Poskusimo!

Tako končam svoj današnji dopis z željo, da se sadjereja povsod na boljšo stopinjo povzdigne!

M. Rant, národní učitelj.

Kako naj bi se v ljudski nadaljevavni šoli podučevalo o rudninskem gnoji.

Spisal Anton Dergane.

Apno.

(Dalje.)

Pa ne samo kislá trava, tudi preslica ljubi kislá tla; ako najdeš na njivi med žitom itd. veliko preslice, zamoreš gotovo sklepati, da ta zemlja je kislá. Poapni jo in hitro zgubila se bode preslica, ker odvzel si jej njen živež; žito rastlo ti bode pa veliko boljše, lepše, kot poprej. Apno je posebno tudi tam zeló koristno, kjer nahaja se veliko nagnjatih tvarin. Na gnjilih, pa ne še segnjatih tvarinah se najraje redé gljive (gobe), ki pokončujejo nado kmetovalcev, ker zadušé tudi druge rastline. Apno ima pa to lastnost, da pospešuje gnjilobo in tako zavaruje prehitro plodenje gljiv, rastline pa pred hudimi smrtnimi sovražniki.

Umni kmetovavec poapni, ako hoče mečavo, pašnik ali košenico spremeniti v rodovitno njivo, izorano zemljo; to iz tega vzroka, da more hitreje in lažje potem zraku do korenin, katere s spodorano travo in z drugimi ne-segnjitimi tvarinami tem hitreje segnjijejo.

Apno upliva pa tudi na težka ilnata ali pa glinata tla. Umni gospodar dobro vé, ako bode poapnil taka tla, da postanejo rahla, in da zamorejo vsled tega korenine globokeje in na vse strani razprostirati se v taki zemlji.

Vrh tega pokaže pa apno svojo posebno moč do glin in ila še na drugi način. Apno zamore namreč kalij ločiti od kremenice (kremenčeve kisline), iz katerih delov ravno glina in ilovica obstojí.

Splošno znana je tekočina, navadno lug imenovana, ki jo rabi perica za žehto. V tej tekočini razpuščena je zeló jedka in neizmerno jaka osnova kalij tudi kalijev lug, v njem se raztopé vse rastlinske in živalske stvari zlasti tolšče. Kalij je med drugim posebno tudi neobhodno potrebna žitna hrana, po tej hrani postane namreč zrno težje in bolj močnato, kar brez kalija ne bilo bi mogoče.

Tudi drugo vrsto glin poznal bode vsak, kdor videl je uže kamen, ki rabili so ga v prejšnjih časih za to, da kresali so ž njím ogenj, to je kresalni kamen ali kresilnik; tudi o kremení strdi je marsikdo uže slišal, vse to ni družega, kakor zgoraj uže imenovana kremenica, katero porabi rastlina za to, da sestavlja si ž njo in z nekoliko drugimi snovi bilke in žitne liste, potem, ko oprostijo apno njenega pajdaša kalija. In v resnici, ako sežgemo travo ali kako žito, najdemo pošteno kremenico v tem pepelu.

Apno ima slednjič pa še to lastnost, da zamore veliko več svetlobe rastlinam donašati, kot druge zemlje, ker je pa svetloba prvi in neobhodno potrebni pogoj za popolno razvitje rastlin, je apno tudi v tej zadevi za polje zeló važno telo.

Večletne vsakovrstne skušnje umnega kmetovanja potrjujejo, da obnese se sočivje, lan, detelja, ječmen in korenje posebno dobro na apneni zemlji, in kakor apno ravno tako pa rabiti zamoreš tudi lapor, to je z ilom in s peskom zmešano apno. S posebno dobrim vspehom gnojé peščeno in vročo zemljo z ilnatim laporjem, da ne posuši se prehitro v vročih dneh. Ako gnojiš pa z laporjem zemljo, moraš dobro paziti na to, da pride neš zraven v pravi primeri tudi živalskega rastlinskega gnojá. (Dalje prih.)

Gospodarske izkušnje.

Zoper krompirjevo gnjilobo.

Sl. ministerstvo kmetijstva z dopisom od 6. dne januarija naznanja družbi kmetijski neko, kakor pravi, zeló staro, pa gotovo sredstvo zoper krompirjevo gnjilobo, ter želi, naj bi se to razglasilo, in če je kdo na Kranjskem to sredstvo izkusil, naj bi potem se poročalo ministerstvu.

To sredstvo glasi se tako-le:

Iz njive izkopani krompir se umije, potem za pol ure položi v vodo, v kateri je bilo nekoliko klorovega apna (na 100 delov vode 1 del klorovega apna); ko se pa krompir iz te klorove vode vzame, naj se položi v drugo vodo, v kateri je bilo nekoliko sode (v isti meri kakor zgorej klorovo apno) razstoptljene; ko je krompir četrt ure v tej sodini vodi ležal, se iz nje vzame, s čisto mrzlo vodo umije, na zraku posuši in posušen po navadi spravi.

Zgodovinske stvari.

Krščanstvo pri Slovencih do Cirila in Metoda.

Spisal Ivan Lavrenčič.

(Konec.)

VII.

Škof Arno je ljubil Slovence tako, kakor oče svoje otroke; pridno je prihajal k njim in utrjeval jih v veri. Ko pa povzdigne 798. l. papež Leo III. sol-